

Effectief scouten in potplanten

Waarnemen de basis voor geïntegreerde bestrijding

voorjaar 2008

Goed scouten vergroot de slagingskans van de geïntegreerde bestrijding. Het optreden en verloop van ziekten en plagen is immers maar beperkt voorspelbaar. De plaagsituatie is ook nooit twee jaren achter elkaar identiek door het wisselende weer. Verder zijn er verschillen tussen regio's en zelfs tussen bedrijven. Door te scouten krijgt u een beter zicht op de situatie op uw eigen bedrijf.

Wat is scouten?

Scouten bestaat uit signaleren en monitoren. Signaleren vertelt u vanaf welk moment de plaag aanwezig is, en waar precies op het bedrijf. Monitoren is de volgende stap. Daarbij wordt het verloop van de plaag en de natuurlijke vijanden in de tijd gekwantificeerd. Goed scouten helpt om vroegtijdig ziekten en plagen te detecteren, en vergroot de slagingskans van de geïntegreerde bestrijding. Gezien de dynamiek van kaspopulaties is wekelijks scouten gewenst. Op basis hiervan beslist u of een bestrijding nodig is, wanneer die moet worden uitgevoerd en bij pleksgewijs optreden waar gecorrigeerd moet worden. Ook bepaalt u nu welk middel, methode, natuurlijke vijand te kiezen, en na de behandeling stelt u vast of deze effectief is geweest, en wanneer deze herhaald moet worden.

Intern of extern?

Als u een externe scout inhuurt, profiteert u van diens gespecialiseerde kennis. U blijft dan ook op de hoogte van de actuele risico's in uw regio. Intern scouten heeft het voordeel dat er frequenter en fijnmaziger wordt waargenomen. Een goed compromis is het volgende: Het scouten wordt intern gedelegeerd naar een op gewasbescherming gespecialiseerde medewerker. Zo nodig raadpleegt deze een externe scout/adviseur voor het beoordelen van de plaagsituatie en het bespreken van de te nemen maatregelen.

Registratie

Operationele beslissingen bij gewasbescherming worden vooral genomen op basis van gebeurtenissen

op eigen bedrijf in voorafgaande seizoenen. Registreer de waarnemingen accuraat en op een gestandaardiseerde manier. Markeer haarden, en registreer dit op een plattegrond van de kas. Door koppeling aan een draadloos padregistratiesysteem kost dit nauwelijks extra tijd. Registreer alle uitgevoerde behandelingen en introducties van natuurlijke vijanden in een logboek.

Kennis updaten

Maak gebruik van cursussen en workshops die worden georganiseerd op dit gebied. Deel boekjes uit en hang posters in de kantine om de betrokkenheid van het personeel te stimuleren.

Hulpmiddelen

Loepen zijn met name onontbeerlijk om de aanwezigheid van natuurlijke vijanden vast te stellen.

Voor signaleren en monitoren van vliegende insecten zoals mineervlieg, trips, wittevlieg, bladluis zijn gekleurde lijmplaten (vangplaten) een belangrijk hulpmiddel. Blauwe vangplaten zijn vooral geschikt voor trips, gele vangplaten vangen allerlei insecten. Hang de vangplaten net boven het gewas.

Lokvallen met geuren worden ook gebruikt om insecten te vangen. Deze zijn selectiever dan kleurvallen. Momenteel zijn feromoonvallen beschikbaar voor verschillende soorten motten en wolluizen. Houd rekening met de aangegeven werkingsduur van de feromooncapsules.

Met vanglampen kunt u vaststellen of er motten en muggen in de kas aanwezig zijn. Voor soortbepaling zijn feromoonvallen geschikter. Deze lokken mannetjes van één bepaalde soort aan.

Verschillende laboratoria kunnen doormiddel van een analyse van drain- en recirculatie water de aanwezigheid van aaltjes, schimmels en bacteriën aantonen. Ze determineren de schadeverwekkers, kwantificeren de mate van aantasting en geven een bestrijdingsadvies.

Ervaringen uit de praktijk

Peet van Noord
verantwoordelijk voor gewasbescherming bij KP Holland

Je kunt niet zonder scouten, je moet weten wat er leeft in de kas. Wij scouten 1 keer per week. Ik loop de vanglampen en vangplaten na. Verder staan mijn scoutantennes altijd uit, dus als ik langs loop voor het water geven of voor het remmen zie ik ook heel veel. Ik let op luizen, rupsen, trips en griep. Ik controleer ook of de natuurlijke vijanden hun werk goed doen. Het valt niet mee om de plekken te registreren in een geautomatiseerd bedrijf waar de tafels morgen op

een andere plek kunnen staan. Als ik hoor dat er tijdens gewaswerkzaamheden plekken worden gevonden ga ik gelijk kijken. De

plekken worden meestal direct bestreden met of een rugketel of een ruimtebehandeling.

Tips

Wortelziekten

Let op zwakke of gele planten. Signaleer verkleuring van de stengelvoet en beginnende rotting. Controleer ook de wortelkluif. Laat verdachte planten diagnosticeren.

Varenrouwmuggen

Varenrouwmuggen zullen vrijwel altijd op de vangplaten aanwezig zijn. Let bij massaal optreden op slechte weggroei. Mogelijk versterken ze problemen met schimmelaantasting.

Bladluiz

Bladluizen zitten meestal in kolonies in jonge scheuten of in de bloem-

Meer informatie:

- www.telenmettoekomst.nl technische leaflets over geïntegreerde gewasbescherming
- www.strateeg.groeiservice.nl technische informatie over ziekten en plagen in sierteelt

knoppen. Doorgaans worden ze eerder in het gewas gevonden dan op de vangplaten. Omgekeerd kunnen in de zomer op de vangplaten (andere soorten) bladluizen worden gevonden zonder dat er aantasting is in het gewas. Schadebeelden zijn vervuiling door honigdauw, groeiremming en misvorming van bladeren en scheuten.

Rupsen

Aaneengesponnen bloembladeren, vraatschade en uitwerpselen worden meestal eerder gezien dan de rupsen zelf.

Wol-, dop- en schildluizen

Schadebeelden zijn vervuiling door honigdauw, groeiremming en vergeling. Bladeren worden misvormd en vallen voortijdig af. Houd een vaste werkrichting aan en werk als laatste in een gewas dat aangetast is.

Spint en mijten

Wees waakzaam op door spint aangetaste planten, en inspecteer de

planten in de buurt. Controleer spintkolonies met een loep op de aanwezigheid van predatoren (roofmijten, galmuggen). Geef misvormde groeipunten mee aan een specialist om eventuele aanwezigheid van de uiterst kleine weekhuidmijten vast te stellen.

Trips

Signaleer trips met behulp van blauwe of gele vangplaten. Let op schade en controleer open bloemen op de aanwezigheid van de plaag.

Witte vlieg

Signaleer witte vliegen met behulp van gele vangplaten. Schud aan de planten om opvliegende volwassenen waar te nemen. Als u plakkerige blad ziet, onderzoek dan de onderkant van bladeren op aanwezigheid van eieren, larven en poppen. Stel vast of deze laatste eventueel geparasiteerd (verkleurd) zijn.

Praktijknetwerk Telen met toekomst werkt aan een breed gedragen duurzame teelt in de plantaardige sectoren. Ruim 400 ondernemers testen en beoordelen duurzame teeltmaatregelen, 'Best Practices,' op de praktische toepasbaarheid en haalbaarheid. Dit gebeurt zoveel mogelijk in samenwerking met diverse partijen die het boerenef cq. de tuin betreden. Deze folder is met grote zorg samengesteld. De samenstellers zijn echter niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruik van gegevens.

Colofon:

Productie Telen met toekomst

Eindredactie: Ellen Beerling

(WUR Glastuinbouw)

Auteurs: Juliette Pijnakker

(WUR Glastuinbouw), Pierre Ramakers

(WUR Glastuinbouw),

Josien van Spingelen (DLV Plant)

Vormgeving & druk: Graphiset, Uden

Telen met toekomst